

Quickscan natuurtoets Kollenburgweg 5 in Didam

Een inventarisatie van beschermde flora en fauna

rapportnummer 1153

Quickscan natuurtoets Kollenburgweg 6 in Didam

Een inventarisatie van beschermde flora en fauna

Colofon

Zelhem : 18-02-2011

Rapportnummer : 1153
Projectnummer : 1629

Opdrachtgever : Kobessen Milieu B.V.
Contactpersoon : Dhr. J. Geerdink

Opdrachtnemer : Stichting Staring Advies
Dr. Grashuisstraat 8
7021 CL Zelhem
T 0314 641910
F 0314 641909
info@staringadvies.nl
www.staringadvies.nl

Auteur(s) : ing. R. Boerboom / ing. B. Voerman

Inhoud

1	Inleiding en doel	4
2	Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	5
3	Het ecologisch onderzoek	9
3.1	Methode	9
3.2	Resultaten	10
4	Flora- en faunawet	13
4.1	Toetsing aan de Flora- en faunawet	13
4.2	Wettelijke consequenties	14
5	Conclusie	16
	Bijlage 1 KISAL gegevens	17
	Bijlage 2 Impressie plangebied	18
	Bijlage 3 Resultaten veldbezoek	19
	Bijlage 4 Wettelijk kader	20

1 Inleiding en doel

Op de locatie wordt een groot gedeelte van de bedrijfsbebouwing gesloopt en vervangen door woningen. Bij een ruimtelijke ontwikkeling verlangt de huidige wetgeving een gedegen onderzoek naar flora en fauna in verband met de zorgplicht die de Flora- en faunawet een plannenmaker oplegt. De heer Jeroen Geerdink van Kobessen Milieu B.V. is namens de initiatiefnemer betrokken bij de plannen en heeft aan Stichting Staring Advies gevraagd om een quickscan natuurtoets uit te voeren. Dit is een vorm van verkennend natuuronderzoek dat op korte termijn en in een kort tijdsbestek kan worden uitgevoerd. Het heeft als voordeel dat bijvoorbeeld planologische procedures niet onnodig worden vertraagd.

Het doel van de quickscan is om snel te inventariseren of door de geplande werkzaamheden schade kan ontstaan aan populaties van beschermde soorten flora en/of fauna, en hoe deze schade beperkt of gecompenseerd kan worden.

Tijdens de uitvoering van het verkennende natuuronderzoek is het voorkomen van beschermde soorten planten en dieren op de locatie nagegaan. Daarnaast is onderzocht op welke wijze de plannen voor de locatie in overeenstemming kunnen worden gebracht met hetgeen bepaald is in de Flora- en faunawet.

Dit rapport is opgesteld conform het voorschrift zoals opgenomen in het aanvraagformulier "Aanvraag ontheffing, ingevolge artikel 75, vierde lid, onderdeel C, Flora- en faunawet (Ontheffing voor ruimtelijke ingrepen)".

2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

Gegevens plangebied

Locatie: Kollenburgweg 6
Plaats: Didam
Gemeente: Montferland
Provincie: Gelderland

Beschrijving van het plangebied

Het plangebied ligt in het buitengebied van de gemeente Montferland, ten westen van de bebouwde kom van Didam (zie figuur 1). Het plangebied wordt aan de oostzijde begrenst door de Kollenburgweg. Aan de overige zijden grenst het plangebied aan agrarische percelen (zie figuur 1 en 2).

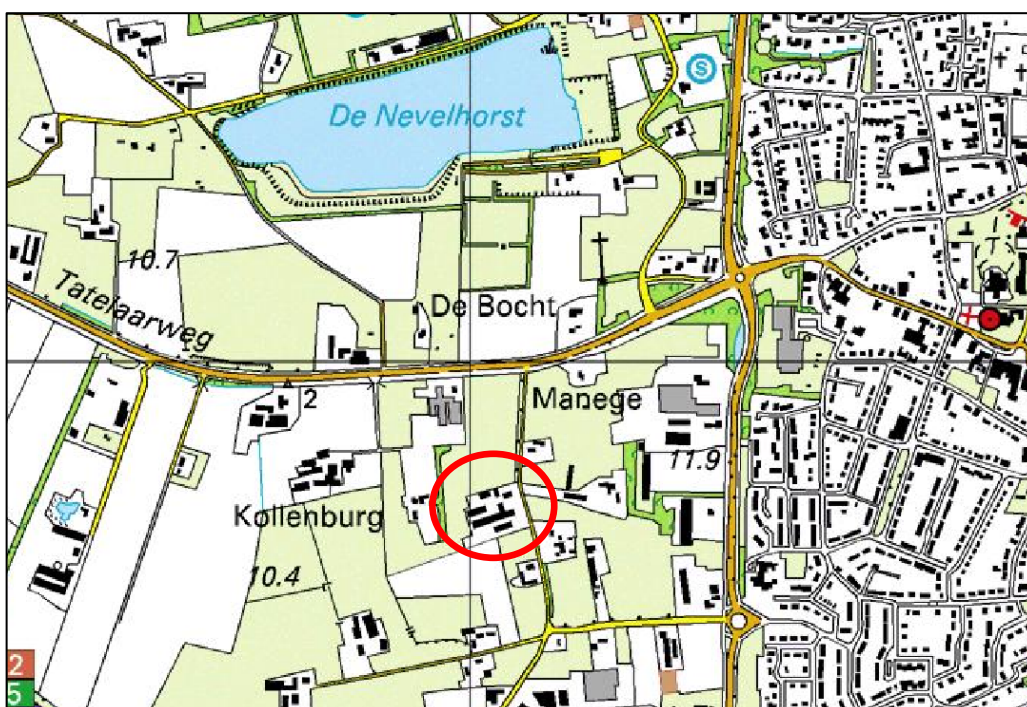
De onderzoekslocatie bestaat uit een varkenshouderij op het perceel aan de Kollenburgweg. De locatie bestaat uit 3 varkensschuren, een opslag/werkplaats, een werktuigenberging/schapeinstal, een garage/berging en een woonhuis. Op het perceel rondom de gebouwen staan verschillende beplantingen. Rondom de te slopen schuren ligt een groenstrook, voornamelijk bestaande uit hazelaar, zomereik en zwarte els. Er staan enkele boomgroepen, groenstroken en solitaire bomen, met name bestaande uit fruitbomen. Op het erf staan verder onder andere paardenkastanje, knotwilg, walnoot, kers, linde en coniferen (zie bijlage 2).

Geplande werkzaamheden

Het plan is om een groot deel van de agrarische bebouwing op de planlocatie te slopen en hiervoor woningen terug te bouwen. De planlocatie bestaat uit de volgende gebouwen, uitgezonderd het woonhuis (zie figuur 2):

1. Varkensschuur (385,6 m²)
2. Varkensschuur (1045,4 m²)
3. Varkensschuur (473 m²)
4. Opslag en werkplaats (143 m²)
5. Werktuigenberging en schapeinstal (147,3 m²)
6. Garage/berging (147,3 m²)

De gebouwen 1 t/m 4 worden gesloopt en de gebouwen 5 en 6 blijven in principe behouden. Het woonhuis blijft behouden. Na de sloop van agrarische bebouwing vindt er nieuwbouw plaats van 2 gebouwen, bestaande uit 6 wooneenheden (totaal 848,78 m²), inclusief bijgebouwen (totaal 300 m²).

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood).

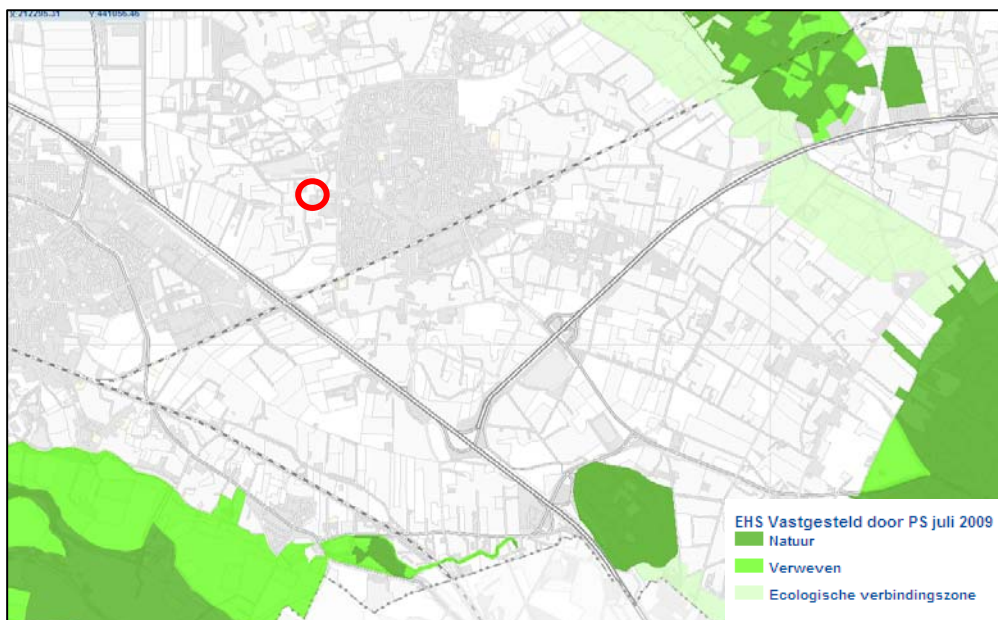
Figuur 2. Luchtfoto van het plangebied met te slopen bebouwing, nummers 1 t/m 4 (rood).

Beschermde status plangebied

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Voor ruimtelijke ingrepen in de EHS geldt het nee-tenzij principe. Bij het toetsingskader gaat het erom of er een significant negatief effect is op de kernkwaliteiten van de EHS. Het plangebied ligt niet in de EHS (zie figuur 4). De dichtstbijzijnde EHS-natuurgebieden (Stille Wald, Montferland, Bijvanck en Gelderse Poort) liggen op ruime afstand van het plangebied (vanaf 3 km).

Nadelige effecten voor, tijdens en na inrichting van het plangebied op de EHS zijn niet te verwachten door de aard van de werkzaamheden en de afstand tot de EHS-gebieden. Er vinden uitsluitend sloop- en bouwwerkzaamheden plaats op het erf.

Figuur 4. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van de EHS-natuurgebieden.

Natura 2000

De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. Voor Nederland gaat het in totaal om 162 gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (de Gelderse Poort) ligt op ruime afstand van het plangebied (zie figuur 5). Door de afstand tot dit Natura 2000-gebied (meer dan 3 km) en de geplande inrichting zijn nadelige effecten voor, tijdens en na de aanleg op dit beschermde gebied niet te verwachten. Er vinden uitsluitend sloop- en bouwwerkzaamheden plaats op het erf.

Figuur 5. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van Natura 2000 gebied de Gelderse Poort (geel).

3 Het ecologisch onderzoek

3.1 Methode

Het verzamelen van gegevens heeft op twee manieren plaatsgevonden: via literatuuronderzoek en er is gericht veldonderzoek uitgevoerd.

Literatuuronderzoek

Het literatuuronderzoek omvat twee onderdelen:

- 1) het beschrijven van relevante onderdelen/passages uit de wet en eventuele jurisprudentie.
- 2) het verzamelen van bestaande verspreidingsinformatie van beschermde soorten.

Voor dit laatste onderdeel is de databank van Stichting Staring Advies geraadpleegd op het voorkomen van beschermde soorten. De basis hiervoor wordt gevormd door een in eigen beheer ontwikkelde regionale databank (KISAL, Kennis en Informatie Systeem voor Achterhoek en Liemers), gevuld met waarnemingen van individuele flora- en faunasoorten. Deze waarnemingen zijn verzameld door diverse vrijwilligers en werkgroepen uit de regio. Daarnaast zijn eigen waarnemingen uit diverse onderzoeken in de databank opgenomen. Dit betreft unieke waarnemingen die vaak niet in andere databanken (zoals het Natuurloket) aanwezig zijn. Bovendien zijn ze vastgelegd op detailniveau, zodat ze direct relevant zijn voor wettelijke procedures.

Veldonderzoek

Het plangebied is door een onderzoeker van Stichting Staring Advies onderzocht om de aanwezige biotopen te kunnen beschrijven, om een inschatting te kunnen maken van de mogelijk aanwezige beschermde soorten en incidentele waarnemingen te kunnen doen van beschermde flora en fauna (zie tabel 1).

Onderzoeker	Bezoekronde	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
R. Boerboom	1	16-02-2011	14:00 – 15.00 uur	zonnig, droog, 9 °C, wind 1 Bf

Tabel 1. Veldonderzoek.

3.2 Resultaten

Deze paragraaf bespreekt de resultaten van het literatuuronderzoek en het quickscan natuuronderzoek.

3.2.1 Literatuuronderzoek

KISAL

In natuurdatabank KISAL zijn geen waarnemingen aangetroffen van beschermde soorten in het plangebied planlocatie en de directe omgeving (zie bijlage 1). Er is in het verleden door SSA geen gericht flora en fauna onderzoek uitgevoerd in de omgeving van het plangebied.

Verspreidingsatlassen

Broedvogels

Raadpleging van de Atlas van Nederlandse Broedvogels van SOVON vogelonderzoek Nederland heeft voor de omgeving van het plangebied het voorkomen van een aantal broedvogels aangetoond. Een deel van de vogelsoorten kunnen een territorium bezetten in het plangebied of in de directe omgeving hiervan, waardoor ze gebruik kunnen maken van het plangebied. Het betreft hier vooral algemene soorten van struweel (tuinvogels) en algemene weidevogels als Kievit en scholekster.

Zoogdieren

De digitale zoogdieratlas van de Zoogdiervereniging VZZ (www.zoogdieratlas.nl) maakt voor het kilometerhok (205-438) waarbinnen het plangebied ligt melding van een aantal beschermde zoogdiersoorten: Het betreft de volgende soorten:

- Flora- en faunawet, tabel 1 (licht beschermd): bunzing, egel, haas, konijn, mol
- Flora- en faunawet, tabel 2 (matig beschermd): eekhoorn
- Flora- en faunawet, tabel 3 (streng beschermd): gewone dwergvleermuis

Amfibieën, reptielen en vissen

De site van RAVON (www.ravon.nl) en de Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland 1985 – 2005 maken in de directe omgeving van het plangebied melding van enkele beschermde amfibieënsoorten:

- Flora- en faunawet, tabel 1 (licht beschermd): bruine kikker, kleine watersalamander

Waarnemingen van streng beschermde soorten amfibieën, reptielen en vissen zijn niet bekend geworden.

Ongewervelde dieren

Raadpleging van diverse websites en literatuur heeft niet de aanwezigheid van beschermde ongewervelde dieren in en in de directe omgeving van het plangebied aangetoond. Door het ontbreken van geschikt habitat voor de diverse soorten ongewervelde dieren worden deze niet in het plangebied en de directe omgeving verwacht.

3.2.2 Veldonderzoek

Flora

Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen tijdens het veldbezoek. De ruimte rondom de te slopen gebouwen wordt intensief gebruikt en bestaat grotendeels uit verhard oppervlak en cultuurgrasland. Pleksgewijs groeien algemene ruigtekruiden en grassoorten. Hier groeien soorten als akkerdistel, gewone paardenbloem, kweek, Engels raaigras, ridderzuring, kleine brandnetel en zachte ooievaarsbek. Door het intensieve gebiedsgebruik (varkenshouderij) is er geen ruimte voor een goed ontwikkelde vegetatie.

Beschermde plantensoorten worden niet in het plangebied verwacht. De samenstelling van de aangetroffen flora en vegetatie en de daarvan afgeleide inschatting van de voedselrijkdom en bodemgesteldheid duiden niet op een geschikt milieu voor beschermde plantensoorten.

Broedvogels

Een volledige broedvogelkartering heeft niet plaatsgevonden. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende vogelsoorten aangetroffen in en rondom het plangebied: groenling, huismus, kauw, koolmees, Turkse tortel, roek en kokmeeuw (zie bijlage 3). In de vegetatie rondom de te slopen gebouwen kunnen enkele algemene soorten broeden als merel, heggenmus of winterkoning. Aan de buitenzijde van de te slopen gebouwen kunnen ook enkele broedgevallen van soorten als merel, zanglijster of houtduif verwacht worden.

Er zijn geen (sporen) van jaarrond beschermde soorten aangetroffen in het plangebied. De te slopen schuren zijn ongeschikt als broedplaats voor jaarrond beschermde soorten die in gebouwen broeden: huismus, gierzwaluw, kerkuil en steenuil. Bij de bewoners zijn geen waarnemingen van steen- of kerkuilen bekend (mondelijke mededeling). Ook hangen er geen nestkasten voor deze soorten. De huismus die is aangetroffen in het plangebied broedt vermoedelijk onder de dakpannen van het te behouden woonhuis. Op de dakgoot zijn veel sporen van uitwerpselen van de huismus aanwezig (zie foto 1). In de te slopen schuren zijn geen geschikte nestgelegenheden voor de huismus aanwezig.

Foto 1. Huismus bij het (te behouden) woonhuis.

Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn enkele molshopen aangetroffen. Er zijn geen (sporen van) overige beschermde zoogdieren in het plangebied gevonden. Het gebruik van het plangebied door enkele algemene soorten als haas, egel, konijn, spitsmuizen en echte muizen is te verwachten. Enkele opslagschuren zijn potentieel geschikt als schuilplaats van de steenmarter (Flora- en faunawet, tabel 2). Een vaste verblijfplaats van de steenmarter is niet aangetroffen. Er zijn ondanks gerichte inspectie geen sporen van steenmarters aangetroffen (uitwerpselen, latrines, prooiresten etc.). De varkensschuren zijn nauwelijks geschikt als verblijfplaats voor de steenmarter. Er zijn geen openingen in deze gebouwen aanwezig waardoor een steenmarter naar binnen kan. Bovendien wordt het plangebied intensief gebruikt en zijn er dag en nacht waakhonden aanwezig op het erf, waardoor steenmarters ook afgeschrikt worden. Bij de bewoners zijn geen waarnemingen van steenmarters bekend (mondelijke mededeling).

Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek zijn geen (verblijfplaatsen van) vleermuizen waargenomen. De varkensschuren zijn door het ontbreken van geschikt microklimaat ongeschikt als verblijfplaats. De schuren hebben geen spouwmuren of dakisolatie. Er zijn geen sporen van vleermuizen (uitwerpselen, prooiresten etc.) aangetroffen.

De omgeving van het plangebied is matig geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Er zijn geen bomen met holten in het plangebied, waardoor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende soorten uitgesloten is.

Amfibieën

Amfibieën zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Geschikt voortplantingswater ontbreekt in het plangebied. Het terrein rondom het te slopen gebouw kan als landhabitat dienen voor deze algemene, licht beschermde soorten (Flora- en faunawet, tabel 1). Streng beschermde amfibieënsoorten zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht.

Reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen aangetroffen en ook niet te verwachten. In het plangebied ontbreekt het aan geschikt leefgebied voor deze diergroep. Streng beschermde reptielensoorten zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht.

Vissen

In het plangebied is geen open water aanwezig. Geschikt leefgebied voor vissen ontbreekt.

Ongewervelden

Beschermde ongewervelden (dagvlinders/libellen etc.) zijn hier niet aangetroffen en ook niet te verwachten. Het bronnenonderzoek bevestigt dit. Geschikt leefgebied ontbreekt voor de beschermde soorten van deze ecologische groep. In de vegetatie rondom de te slopen gebouwen kunnen enkele algemene soorten worden verwacht als klein koolwitje, bont zandooijje, dagpauwoog en atalanta.

4 Flora- en faunawet

4.1 Toetsing aan de Flora- en faunawet

De effecten op de flora en fauna en de wettelijke consequenties zijn ingeschat aan de hand van de geplande werkzaamheden.

Sinds 1 maart 2005 is een nieuwe AMvB van kracht waarin de vrijstellingen worden geregeld met betrekking tot artikel 75 van de Flora- en faunawet. Deze AMvB bestaat uit 3 tabellen waarbij tabel 1 soorten de lichtste bescherming en tabel 3 de zwaarste bescherming genieten (zie bijlage 4). Voor tabel 1 soorten betekent dit dat voor ruimtelijke ontwikkelingen als de op deze locatie geplande werkzaamheden, geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet hoeft te worden aangevraagd. Voor tabel 2 en 3 soorten dient overtreding van de Flora- en faunawet voorkomen te worden door het nemen van mitigerende maatregelen. Als dit niet mogelijk is dient een ontheffing aangevraagd te worden, in combinatie met het nemen van compenserende maatregelen.

Flora

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden ook niet verwacht binnen het plangebied door het ontbreken van geschikte groeiplaatsen. In KISAL zijn in het plangebied geen groeiplaatsen van de beschermde soorten aangetroffen. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soortgroep.

Broedvogels

Tijdens het veldbezoek zijn enkele vogelsoorten waargenomen (zie bijlage 3). In natuurdatabank KISAL zijn geen waarnemingen van vogels aangetroffen in en rondom het gebied. Alle aangetroffen en te verwachten vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Flora- en faunawet en de Vogelrichtlijn. Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Dit betekent dat het verstoren, verontrusten, doden en anderszins nadelig beïnvloeden van deze soortgroep niet is toegestaan. Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Hierdoor is het raadzaam met de werkzaamheden te starten buiten het broedseizoen of, voorafgaand aan het broedseizoen het gebied ongeschikt maken als broedplek. Als de werkzaamheden in volle gang zijn bij aanvang van het broedseizoen, is het verstoringeffect op (broed)vogels minimaal. Het broedseizoen ligt, afhankelijk van de weeromstandigheden en aanwezige soorten, ruwweg tussen 15 maart en 15 juli. Broedgevallen buiten deze periode zijn ook beschermd.

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogelsoorten aangetroffen. Deze zijn ook niet te verwachten door het ontbreken van geschikte broedgelegenheid in bomen of gebouwen. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soortgroep.

Zoogdieren

Tijdens het veldonderzoek zijn geen (sporen van) beschermde zoogdieren aangetroffen. Het plangebied is potentieel geschikt als leefgebied voor de steenmarter. Het voorkomen van de

strenger beschermde steenmarter (Flora- en faunawet, tabel 2) is alleen ontheffingsplichtig wanneer er vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn. Hiervan is binnen het plangebied geen sprake. Uit het bronnenonderzoek blijkt dat er in aangrenzende kilometerhokken 2 strenger beschermde zoogdieren voorkomen: eekhoorn (Flora- en faunawet, tabel 2) en gewone dwergvleermuis (Flora- en faunawet, tabel 3). De eekhoorn is niet in het plangebied te verwachten door het ontbreken van geschikt leefgebied. Het groen rondom de te slopen gebouwen kan incidenteel als foerageergebied door de gewone dwergvleermuis gebruikt worden, maar vormt geen essentieel leefgebied voor deze soort.

De overige te verwachte soorten zijn licht beschermd (Flora- en faunawet, tabel 1). Bij ruimtelijke ingrepen geldt voor licht beschermde soorten automatisch de vrijstellingsregeling. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soortgroep.

Vleermuizen

Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aanwezig en ook niet te verwachten door het ontbreken van bomen of gebouwen met geschikte holten binnen het plangebied. Het plangebied en de directe omgeving is matig geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Uit het bronnenonderzoek zijn geen waarnemingen van verblijfplaatsen van vleermuizen bekend geworden.

De geplande ingreep heeft geen negatief effect op vleermuissoorten door de aanwezigheid van voldoende geschikt habitat in de directe omgeving van het plangebied. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soortgroep.

Overige diersoorten

Amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden zijn niet aangetroffen. Gezien het ontbreken van (voldoende) geschikt leefgebied zijn beschermde amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden niet te verwachten in het plangebied. Het bronnenonderzoek bevestigt dit. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soortgroepen.

4.2 Wettelijke consequenties

Flora

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Broedvogels

Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Start de werkzaamheden buiten het broedseizoen (tussen 15 maart en 15 juli) of maak het gebied voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt als broedlocatie voor vogels door opgaande vegetatie te verwijderen. Geen nader onderzoek noodzakelijk.

Zoogdieren

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Vleermuizen

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Amfibieën

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Reptielen

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Vissen

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Overige diersoorten

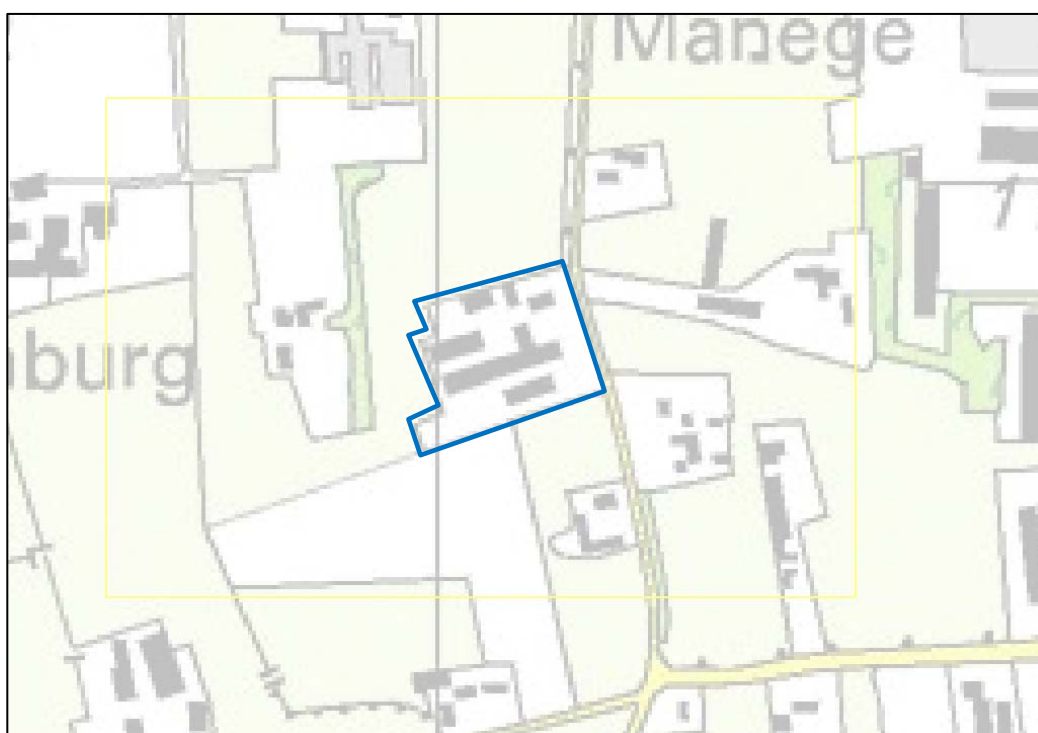
Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

5 Conclusie

Aan de hand van de resultaten van de quickscan natuurtoets op de locatie aan de Kollenburgweg 6 in Didam trekken we de volgende conclusie:

Aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk

Bijlage 1 KISAL gegevens

- **Geen beschermde soorten aangetroffen**

Bijlage 2 Impressie plangebied

Bijlage 3 Resultaten veldbezoek

● Kokmeeuw
● Roek

● Turkse Tortel
● Huismus

● Koolmees
■ Groenling

● Kauw
■ Mol

Bijlage 4 Wettelijk kader

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet beschermt planten en dieren tegen negatieve invloeden en bevat hiervoor diverse concrete verbodsbepalingen:

- beschermde inheemse dieren mogen niet verstoord, gevangen of gedood worden;
- beschermde inheemse plantensoorten mogen niet vernield, beschadigd of ontworteld worden;
- nesten, rustplaatsen en voortplantingsplaatsen van beschermde soorten mogen niet verstoord of vernield worden.

De Flora- en faunawet kent drie verschillende beschermingsregimes. Hiertoe zijn de beschermde planten en dieren onderverdeeld in drie categorieën, elke categorie kent een eigen beoordelingstoets voor ontheffingverlening (zie tabel 1).

Beschermde flora en fauna	Zonder gedragscode	Met gedragscode
Algemene soorten (tabel 1 ff-wet)	Algemene vrijstelling	Algemene vrijstelling
Overige soorten (tabel 2 ff-wet)	"Lichte" toets	Vrijstelling
Streng beschermde soorten (tabel 3 ff-wet)	"Uitgebreide" toets	"Uitgebreide" toets

Tabel 1. Beoordelingstoets voor ontheffing.

Tabel 1 maakt melding van een gedragscode. In een gedragscode is opgenomen hoe werkzaamheden worden uitgevoerd zodanig dat schade aan beschermde soorten wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. Wanneer bij uitvoering van de werkzaamheden gehandeld wordt volgens de gedragscode, en dit ook aangetoond kan worden, geldt een vrijstelling of lichtere toetsing (zie tabel 1). De gedragscode moet wel door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurd zijn, alvorens deze een wettelijke status heeft.

Flora- en faunawet, tabel 1: Algemene vrijstelling

Veel soorten die in de Flora- en faunawet zijn opgenomen, komen in Nederland algemeen voor. Voor verstoring van deze soorten bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig onderhoud, beheer of gebruik, of bij ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, geldt een algemene vrijstelling en is dus geen ontheffing nodig.

Flora- en faunawet, tabel 2: "Lichte" toets

Wanneer soorten uit de tweede categorie negatief beïnvloed worden en niet gehandeld wordt volgens een gedragscode, geldt bij de ontheffingsaanvraag de "lichte" toets. Hierbij moet aangetoond worden dat de werkzaamheden er niet toe mogen leiden dat het voortbestaan van de soorten in gevaar wordt gebracht. Werken volgens de Gedragscode Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelingssector geeft vrijstelling voor deze categorie van beschermde soorten. Er hoeft hiervoor geen ontheffing aangevraagd te worden. Er mag echter geen afbreuk gedaan worden aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. De populatie in het gebied mag geen gevaar lopen om uit te sterven. Hiervoor moeten maatregelen getroffen worden, die opgenomen worden in een ecologisch werkprotocol.

Flora- en faunawet, tabel 3: "Uitgebreide" toets

Wanneer soorten uit tabel 3 voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet kan voldoende worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de Habitatrictlijn of Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantsoorten.

Dat zijn voor Bijlage IV-soorten Habitatrictlijn:

- bescherming van flora en fauna;
- volksgezondheid en openbare veiligheid;
- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

en voor Bijlage 1: AMvB-soorten:

- bescherming van flora en fauna;
- volksgezondheid en openbare veiligheid;
- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Vogels

Alle vogels in Nederland zijn streng beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- en verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor vogels geldt dat er alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang zoals vermeld in de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid en openbare veiligheid.

Overtreding van de Flora- en faunawet dient voorkomen te worden door het nemen van mitigerende maatregelen. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van de soorten. Het betreft hier de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld migratieroutes en foerageergebied. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Bescherming van vogelnesten

Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. En ook niet als maatregelen getroffen worden die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen nesten verplaatst of verwijderd worden, maar daar zijn uitzonderingen op.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het *gehele* seizoen:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die *niet* het hele jaar door zijn beschermd

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Zorgplicht (art 2 Flora- en faunawet)

Naast bovenstaande verplichtingen voor beschermde soorten geldt bovendien voor alle soorten, plant en dier, de zogenaamde zorgplicht. In de zorgplicht is opgenomen dat alle planten en dieren een intrinsieke waarde hebben en onvervangbaar zijn. De zorgplicht is een fatsoenseis en houdt in dat bij menselijk handelen voldoende zorg in acht genomen wordt om in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk te beschermen.

stichting staring advies

Dr. Grashuisstraat 8
7021 CL Zelhem

T 0314 641910
F 0314 641909

info@staringadvies.nl
www.staringadvies.nl

